

سازمان پدافند غیرعامل در ایران

عکس: فارس

سعید نوری آزاد

در کشور ما «سازمان پدافند غیرعامل» عهده‌دار مسوولیت حفاظت از فضای سایبر است که به‌تازگی در فضای دیجیتال و عرصه‌های مرتبط با فناوری اطلاعات به‌صورت جدی وارد شده و قصد بررسی و ایفای نقش در این زمینه را دارد. رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور (زیرمجموعه وزارت فناوری اطلاعات و ارتباطات) سرتیپ غلامرضا جلالی است که در این زمینه به ایسنا گفته است: «... امروزه با مفاهیم جدیدی از تهدیدات مواجه هستیم و باید بر اساس برداشت از این تهدیدات جدید، اقدامات لازم در زمینه مقابله با آنها را انجام دهیم. انقلاب فناوری‌ها از جمله ارتباطات، الکترونیک،

رایانه و عملیات روانی و فرهنگی از جمله عوامل بوجود آمدن جنگ‌های نسل چهارم محسوب می‌شوند. عنصر اطلاعات، تبلیغات و جنگ سایبری (مجازی) و منطبق بودن جغرافیای کشورها بر جغرافیای تهدید از جمله مشخصه‌های جنگ‌های نسل چهارم است. در جنگ نسل چهارم، جنگ نرم و جنگ سخت ترکیب می‌شوند ولی درصد جنگ نرم بسیار زیادتر از جنگ سخت است. در جنگ نسل چهارم در جغرافیایی که کشور اداره می‌شود نیز باید جنگید، به همین علت نقش فناوری اطلاعات بسیار پررنگ است.

۲۲ کشور دنیا زیرساخت فناوری اطلاعات را به‌عنوان یک زیرساخت حیاتی تشخیص داده‌اند و هم‌اکنون در ایران این زیرساخت به‌صورت عمومی، حیاتی تشخیص داده نشده و این در حالی است که زیرساخت‌های فناوری اطلاعات را باید برای تمام موضوعات از خرید روزانه گرفته تا دفاع و ارتباطات لحاظ کنیم، زیرا جایگاه آن در بالاترین سطوح حیاتی کشور است.

وضعیت موجود کشور در زیرساخت فناوری اطلاعات خیلی خوب نیست و با یک غفلت در این موضوع مواجه هستیم.

شرکت فناوری اطلاعات تلاش می‌کند محدوده امنیت فضای تبادل اطلاعات را توسعه دهد و طرح‌هایی از جمله طرح مهار (مرکز هماهنگی امداد رایانه‌ای) و ایجاد آزمایشگاه‌های آزمون محصولات امنیت سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در این شرکت آغاز شده و اجرای این طرح‌ها بستر مناسبی برای تمام کسانی است که در حوزه پدافند غیرعامل فعالیت دارند.»

سرتیپ جلالی در گفتگویی با جام‌جم، به پرسش‌های ما این‌گونه پاسخ داده است:

● به‌نظر شما متولی نداشتن فناوری اطلاعات چقدر به ساختار دفاعی ما ضربه می‌زند؟

بیشترین ضربه را می‌زند. من معتقد هستم که کشور باید یک ساختار محکم برای فناوری اطلاعات ایجاد کند تا در سازمان، وزارتخانه و یا مجموعه‌ای که

عکس: Lockheed Martin

یک وزیر بتواند پاسخگو باشد و آن را توسعه بدهد و ما نیز بتوانیم مباحث امنیتی را دنبال کنیم.

● از دیدگاه شما، فضای سایبر تهدید است یا فرصت؟

فضای سایبر یک واقعیت است. می‌توان گفت یک مقطع از فرآیند و چرخه پیشرفت و فناوری است که اگر به آن بی‌توجهی کنیم، تبدیل به تهدید شده و اگر استفاده کنیم، تبدیل به یک فرصت می‌شود. اما ذاتا نمی‌تواند تهدید باشد ولی ویژگی‌هایی دارد که ممکن است تبدیل به تهدید شود و باید آنها را به‌طور دقیق بررسی و مطالعه کرد.

● به نظر شما بزرگترین تهدید سایبری ما چیست؟

خوش‌خیالی و خوش‌باوری نسبت به دشمن، بی‌توجهی به نوع کاربرد فناوری، بدون توجه به میزان وابسته‌سازی، نداشتن قدرت، نبود توانایی و دانش کنترل، نبود مدیریت و بازتعمیر سیستم‌ها.

نقش فناوری اطلاعات در تهدیدات امنیتی بین‌المللی

جنگ نرم با سلاح فناوری اطلاعات

کشورها است، آن‌هم نه با ابزار آتشین؛ بلکه با آرام‌ترین روش‌ها و به‌سرعت حرکت جریان الکترونیسیته. تهدیدات الکترونیک در فضای

دیجیتال و دنیای سایبر می‌تواند کشورها و ملت‌های امروزی که پایداری خود را بر اساس فناوری اطلاعات بنا کرده‌اند را به‌شدت تهدید کند.

عکس: wired.com

جنگ و خون‌ریزی، حمله و دفاع، تهدید و هزار واژه ناخوشایند دیگر، با تابش اولین پرتوهای نور خورشید به زمین، آغاز و تا آخرین پرتو باقیمانده از آن، ادامه خواهد داشت. سال‌های سال است می‌خواهیم دنیا را با امنیت بیشتری همراه کنیم؛ اما ...

انسان نیازمند خواب و خوراک و پوشاک است اما اینها بدون امنیت، طعم زندگی را تلخ و تلخی زندگی را ماندگار می‌کند و ماندگاری این تلخی باعث ناپایداری زندگی می‌شود.

هرگاه موضوع امنیت مطرح است، بی‌درنگ آن را در لباسی نظامی مجسم می‌کنیم که با قامتی افراشته و با سلاحی مهیب ما را نشانه رفته، اما این نوع نگاه کم‌کم در زیر همان پرتوهای آسمان، رنگ باخته و البته بهتر است بگوییم رنگ عوض کرده است.

اگر روزگاری با تیر و کمان و روزگاری با توپ و تفنگ، خانه، خانواده و یا حکومت‌ها تهدید می‌شدند، امروزه با یک فیلم می‌توان هویت و موجودیت ملتی را زیر سوال برد.

رنگ دیگری که در این روزگار تهدیدات به خود گرفته است، حمله به زیرساخت‌های بنیادی

این ضعف و آسیب‌پذیری می‌تواند ریشه در پایه‌های ناپایدار بنایی داشته باشد که هر کشور در لایه‌های تصمیم‌گیری خود، آن را بنیان می‌گذارد.

دفاع در روزگار ما به دو دسته کلی تقسیم می‌شود. دسته اول همان شکل و شمایل قدیمی را دارد؛ یعنی با سلاح و سرباز و لشکر معنا می‌گیرد که آن را دفاع عامل گویند و با تهدیدات عینی و نظامی مقابله می‌کند. البته امروزه بسیاری از تهدیدات و روش‌های حمله دیگر نظامی نیست، بیماری‌های مختلفی که گهگاه توسط کشورهای صاحب فناوری پزشکی در کشورهای دیگر شیوع پیدا می‌کند، نمونه خوبی برای این نوع تهدیدات هستند.

داشتن برنامه‌ای برای هماهنگی تمام دستگاه‌های اجرایی و دفاعی که بتوانند در مواقع بحران و حتی پیش از آن به مقوله جنگ نرم بپردازند، بی‌شک اهمیتی کمتر از صنایع موشک‌سازی ندارد و در این موضوع که آن را دفاع غیرعامل می‌نامند، بسیاری کشورها از جمله کشور ما دارای سازمان و سازماندهی خاصی است و موضوع رایانه و فضای سایبر نیز از این قاعده جدا نیست.